

Posudek diplomové práce Bc. Michaely Mrňousové
Líčení a genderová subjektivita
(Posudek vedoucí práce)

Součástí posudku vedoucí práce je i zhodnocení celého procesu vzniku předkládané práce, nikoliv pouze výsledného „produktu“. Při hodnocení této diplomové práce bych proto ráda vyzdvihla Michaelin samostatný postup při hledání teoretického zázemí. Její diplomová práce se nyní opírá o relativně široce rozkročenou teoretickou základnu. Michaela přistupuje k líčení jako k ztělesněné praxi, kterou hodnotí ve vztahu k praktikám moci, ovládnutí ale i agency a „potěšení“, které tvoří součásti moderní subjektivity. Diplomandka v tomto smyslu čte líčení skrze práce Susan Bordo, Sandry Bartky, Sheilly Jeffreys ale také Pierra Bourdieuho a Judith Butler a prokazuje svou orientaci v teoretické literatuře.

Nedostatky teoretické části spatřuji v tom, že se Michaela neodvažuje hlubšího a samostatnějšího promýšlení a spojování jednotlivých argumentačních linií. Práci tak chybí shrnutí teoretických východisek, a teoretická část zůstává poněkud roztržštěná; jednotlivé kritické argumenty jsou sice představeny, nejsou ovšem provázány a představeny ve vzájemné komunikaci. Na některých místech tak nastolená dilemata nejsou rozluštěna, či vyargumentována. Např. v otázce vztahu líčení a každodennosti je do protikladu postaven argument Sheilly Jeffreys a argument Kathy Peiss. Zatímco Jeffreys poukazuje na kompulsorní socializaci do praktik zkrášlování ženského těla a „falešnou“ ženskou solidaritu, která vede k zastření kompulsorní povahy líčení a naopak vytváří dojem podpůrného „ženského“ prostředí, argument Peiss, tak jak jej diplomandka prezentuje, na tuto otázku neodpovídá, když vyzdvihuje možnost pozitivního a relaxačního působení líčení (str. 34-6; tento příklad je vybrán pro ilustraci obecnějšího rysu celého teoretického úvodu práce.) Rozluštění teoretických otázek či protikladů nepřináší ani praktická část práce. Zde bych velmi ocenila, kdyby Michaela ve shrnutí závěrů svých výzkumných rozhovorů a hlavních poznatků, které z nich vyplývají, navázala na otázky, které si klade teoretická část práce.

Ještě k úvodu práce: přestože byly části o každodennosti a historii líčení výrazně přepracovány, domnívám se, že část shrnující historii líčení je ve svém současném rozsahu a hlavně vzhledem k otázkám, které si práce klade redundantní. Naopak, některá zobecňující a ve své podstatě a-historická prohlášení ji škodí.

Co se týče analýzy samotné, nejprve bych ráda pozitivně zhodnotila diplomandčino úsilí na přepracování práce a zapracování kritických komentářů. V celkovém hodnocení za největší nedostatek práce považuji to, že – za prvé – autorčiny komentáře ne vždy zcela vytěžují promluvy respondentek a – za druhé – nepřináší v celku žádné překvapivé závěry. V tomto ohledu se budou následující komentáře snažit nabídnout další podněty k promýšlení.

Jak se zdá, respondentky se na mnohých místech vyjadřují k praktikám líčení kriticky. Na některých místech dokonce nazývají své chování za směšné, absurdní apod. Tento moment distancování se, či vyjádření kritického pohledu na vlastní chování, které je ale zároveň pravidelnou součástí ženinych životů považuji za zajímavý moment a doporučovala bych jej diplomandce k dalšímu rozpracování. Odkud tato distance pramení? A jak vstupuje do procesu vytváření subjektivity žen? Souvisí tato praxe hledání distance s diskurzem o škodlivosti mýtu krásy, který jak by se zde mohlo zdát již proniknul i do mainstreamového diskurzu? V tomto případě se zde otevírá zásadní otázka a prostor pro zásadní kritiku toho, jakým způsobem dochází k inkorporaci (proto)feministické kritiky genderového řádu ideologií dominance a tak v zásadě dalšímu nerovnému

obviňování žen ze somatizace patriarchální nadvlády.

Dále se domnívám, že v analýze není dostatečně zohledněna distinkce, kterou ženy ve svých výpovědích činí mezi prostorem pracovním, ve kterém budují a „pracují na“ své profesionální identitě, a mimo-pracovní sféru, volný čas a privátní zónu, v nichž praktiky líčení nabývají jiných významů. Přestože diplomandka letmo odkazuje ke kategorii profesionality, tento kód není dále rozpracován. Taktéž bych diplomandku rády vybidla ke zhodnocení kategorie věku, na kterou odkazuje v úvodu práce, ale která se ze samotné analýzy vytrácí.

Celkově práci doporučuji k obhajobě s hodnocením velmi dobře.

Kateřina Kolářová
V Praze, 6.6. 2010